

Toelichting bij de gemeenschappelijke regeling “Gemeenschappelijke provinciale rekenkamer Noord-Brabant en Limburg (RNBL)”

Algemeen

Er is voor gekozen de van toepassing zijnde artikelen van de Provinciewet niet letterlijk in de regeling of deze toelichting over te nemen. Wel is de redactie van deze artikelen als bijlage bij het voorstel tot vaststelling van de voorliggende regeling gevoegd.

Artikel 1

- a. Artikel 79l van de Provinciewet schrijft voor dat in geval van het aangaan van een gemeenschappelijke regeling een gemeenschappelijk orgaan moet worden ingesteld. Hetzelfde artikel stelt vervolgens een aantal voorschriften waaraan een gemeenschappelijk orgaan zou moeten voldoen weer buiten werking. De artikelen 10, tweede en derde lid, 10a, 11, 15, 16, 17, 20, derde lid, 21, 22, 23, 43 en 54 van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn niet van toepassing.
- b. De redactie van de regeling is zodanig dat naast de provincies die nu de regeling aangaan (Noord-Brabant en Limburg) ook andere provincies kunnen gaan deelnemen.
- c. “Provinciale staten van de deelnemende provincies gezamenlijk” impliceert geen gezamenlijke vergadering in fysieke zin. De formulering regelt slechts dat provinciale staten van de deelnemende provincies ieder een gelijkkluidend besluit nemen.
- d. Het gestelde onder c. geldt eveneens voor gedeputeerde staten.

Artikel 2

In het geval van een gemeenschappelijke rekenkamer schrijft de Provinciewet de instelling van een gemeenschappelijk orgaan op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen dwingend voor. Instelling van een openbaar lichaam is wettelijk uitgesloten. Dit impliceert dat gedeputeerde staten van Noord-Brabant, daar waar de Wet gemeenschappelijke regelingen dat vereist, optreden als bevoegd gezag. Onder deelname aan het rechtsverkeer worden zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke rechtshandelingen verstaan.

Als plaats van vestiging is in goed overleg gekozen voor Eindhoven, dat centraal gelegen is.

Artikel 3

In hoofdstuk XIa (de artikelen 183 tot en met 186) van de Provinciewet wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijke onderwerpen van onderzoek door de rekenkamer, de wijze van vergaren van de voor de onderzoeken benodigde gegevens en de wijze van rapporteren. Voor wat betreft het onderzoek doen bij NV's en BV's gaat het om die NV's en BV's waarvan een deelnemende provincie meer dan 50% van het aandelenkapitaal bezit.

Derde lid:

Een gemeenschappelijk orgaan bezit (i.t.t. een openbaar lichaam) geen eigen rechtspersoonlijkheid, waardoor de gemeenschappelijke regeling “Gemeenschappelijke provinciale rekenkamer Noord-Brabant en Limburg (RNBL)” niet zelfstandig aan het rechtsverkeer kan deelnemen. Deze bevoegdheid wordt ontleend aan de provinciale besturen die de regeling instellen. Deze bevoegdheid kan evenwel in mandaat, in volmacht en krachtens machtiging bij de voorzitter van de rekenkamer worden neergelegd. Dat geeft de rekenkamer de mogelijkheid haar taken zelfstandig uit te voeren. Van gedeputeerde staten en de Commissaris van de Koningin van Noord-Brabant wordt de in deze noodzakelijke

medewerking verwacht. Om deze reden is in artikel 3, derde lid, van de gemeenschappelijke regeling een instructiebepaling opgenomen.

Artikel 4

1. Door provinciale staten van Noord-Brabant en van Limburg is gekozen voor een collegiaal bestuursmodel voor de rekenkamer. De bestuursleden respectievelijk de voorzitter verrichten hun taak in deeltijd. Als tijdsbesteding wordt uitgegaan van 200 respectievelijk 400 uur op jaarbasis.
3. Aangezien sprake is van een gemeenschappelijk orgaan behoeft de eed en belofte niet in beide vergaderingen van provinciale staten te worden afgelegd. Gekozen is voor een regeling waarbij de eed of belofte wordt afgelegd in de vergadering van provinciale staten van die deelnemende provincie die als laatste een besluit neemt over de benoeming van een of meer leden van de rekenkamer. Dit kan dus wisselend in Limburg of Noord-Brabant zijn.

Artikel 5

Het lidmaatschap van een gemeenteraad van een in de provincie gelegen gemeente is door een onvolkomenheid in artikel 79f Provinciewet niet als een onverenigbare betrekking genoemd. Bij een volgende wetswijziging zal dit worden hersteld.

Artikel 7

De leden 1 en 2 vloeien niet rechtstreeks voort uit de wet. Uitgangspunt is dat tijdens een periode van non-activiteit geen geldelijke vergoeding wordt genoten, zodat daarover geen tussentijdse besluitvorming hoeft plaats te vinden. Indien de non-activiteit anders dan door ontslag is geëindigd kunnen provinciale staten besluiten dat de niet genoten geldelijke vergoeding alsnog geheel of gedeeltelijk zal worden uitbetaald

Artikel 8

Met dit artikel wordt de onafhankelijke positie van de rekenkamer benadrukt. Er is op geen enkele wijze sprake van een arbeidsverhouding tussen de leden van het bestuur van de rekenkamer en provinciale Staten. Gezien het feit dat de plaats van vestiging van de regeling Eindhoven is, is er voor gekozen de reis- en verblijfkosten te vergoeden overeenkomstig de voor de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant geldende regeling.

De hoogte van de maandelijkse vergoeding is afgeleid van de bezoldiging per maand van de leden van gedeputeerde staten en bedraagt voor de leden elk €718,72 en voor de voorzitter € 1.437,44 (norm aug. 2004). De vaste maandelijkse onkostenvergoeding (norm aug. 2004) bedraagt voor:

- leden €57,17 (of €120,= bij fictieve dienstbetrekking; zgn. opting in);
- de voorzitter 114,34 (of €240,= bij fictieve dienstbetrekking; zgn. opting in).

Artikel 9

Uitgangspunt is, dat er zowel van de zijde van de rekenkamer als van de zijde van provinciale staten behoefte bestaat om het concept-onderzoeksprogramma, dat is opgesteld door de rekenkamer zelf, te bespreken. Zij kunnen in dat stadium ook aanbevelingen doen met betrekking tot het onderzoeksprogramma. Deze aanbevelingen behoeft de rekenkamer overigens niet over te nemen. Ook kan het zijn dat de rekenkamer een klankbord nodig heeft om te kunnen praten over het verloop van onderzoeken, problemen met procedures of anderszins het bespreken van het proces. Tevens kunnen Provinciale Staten letten op de verhouding tussen de rekenkamer en de overige toetsings- en controle-instrumenten zoals

beleidsevaluaties en onderzoeken door eventuele onderzoekscommissies. Tenslotte kan het wenselijk zijn om de wederzijdse verwachtingen van de rekenkamer en de betrokken provincies met elkaar te bespreken.

Aangezien sprake is van een rekenkamer ten behoeve van minimaal twee provincies en dus van een behoorlijk aantal statenleden, is er uit pragmatisch oogpunt voor gekozen een programma-raad in te stellen die deze taken op zich neemt. Een en ander met de nadrukkelijke kanttekening dat het primaire contact van de rekenkamer in het kader van het aanbieden van de onderzoeksrapporten en de behandeling van de jaarverslagen en dergelijke, direct met Provinciale Staten plaats vindt. De programmaraad is dus geen substituut voor het contact van de rekenkamer met provinciale staten.

Artikelen 10 en 11

Onder het bestuur van de rekenkamer hangt een uitvoeringsorganisatie. Op het personeel van de rekenkamer is de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies (CAP) van toepassing. Er is gekozen voor een vorm waarbij het bureau van de rekenkamer bepaalde onderzoeken zelf uitvoert maar daarnaast de financiële middelen heeft om bepaalde werkzaamheden uit te besteden, zonder overigens als rekenkamer de verantwoordelijkheid voor de onderzoeken uit handen te geven. Indien derden worden ingehuurd, zal het rapport steeds onder de naam van de rekenkamer blijven verschijnen.

Het gestelde in de artikelen 10, leden 3 en 5, vloeit rechtstreeks voort uit wettelijke bepalingen.

Met de leden 4 en 6 van artikel 10 wordt beoogd dat het bureau van de rekenkamer slagvaardig kan opereren.

Het bepaalde in artikel 10, lid 7 vloeit voort uit de plaats van vestiging.

Artikel 12

Aan de rekenkamer wordt een meerjarenperspectief geboden voor de beschikbare financiële middelen. Indicatief is in de oprichtingsfase uitgegaan van een jaarlijks uitgave van €300.000,- voor elk van de twee deelnemende provincies.

In het derde lid wordt geregeld dat de bepalingen van artikel 48, eerste, derde en vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen niet van toepassing zijn op wijzigingen van de begroting indien deze wijzigingen niet leiden tot verhoging van de door de provincies verschuldigde bijdrage in de kosten van de rekenkamer. Concreet betekent dit dat dergelijke begrotingswijzigingen niet telkens voor commentaar aan provinciale staten behoeven te worden voorgelegd.

Vervolgens is in het vierde lid geregeld dat de deelnemende provincies in gelijke mate in de kosten van de rekenkamer delen, gebaseerd op de veronderstelling dat beide provincies – gezien in een meerjarig perspectief – ook gelijkelijk gebruik maken van de rekenkamer.

Artikel 13

Evenals artikel 8 benadrukt dit artikel de onafhankelijke positie van de rekenkamer.

Voor het welslagen van de RNBL is het van het grootste belang dat de onderzoeksrapporten gedragen worden door de twee provincies. Een eerste vereiste daarvoor is dat de rapporten van een zodanige kwaliteit zijn dat niet op grond van onderzoekstechnische argumenten aan de geconstateerde feiten en de conclusies kan worden getornd. Daarbij wordt van de volgende veronderstellingen uitgegaan:

- er worden per provincie (maximaal) twee onderzoeken per jaar uitgevoerd. Daarbij kan het gaan om voor iedere provincie afzonderlijk twee onderzoeken, maar het kan ook gaan om per provincie één afzonderlijk onderzoek en één

algemeen onderzoek voor beide provincies. Indien de rekenkamer op verzoek van een van de deelnemers ten behoeve van die deelnemer aanvullende activiteiten verricht komen de daarmee verband houdende kosten ten laste van die deelnemer.

- Er is daarnaast ruimte voor andere activiteiten. Gedacht kan daarbij worden aan het houden van quick scans, het opstellen van het rapport van bevindingen van de jaarrekening, het organiseren van expertmeetings en het voeren van een actief communicatiebeleid. Tevens moet de mogelijkheid bestaan om inbreng te leveren vanuit de RNBL in benchmarking in samenwerking met andere rekenkamers en eventuele andere onderzoeken die voor beide provincies van belang zijn.

De in het derde lid genoemde mogelijkheid tot het verzoeken om aanvullende activiteiten komt – gezien artikel 183, tweede lid, Provinciewet – uitsluitend toe aan provinciale staten en niet aan gedeputeerde staten. Verder is artikel 183, eerste lid, Provinciewet van belang. Daarin is bepaald, dat de rekenkamer de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van “het door het provinciebestuur gevoerde bestuur” onderzoekt. Hier wordt nadrukkelijk de controlerende taak van provinciale staten op het bestuur (gedeputeerde staten) verankerd, alsmede dat aanvullende activiteiten in opdracht van of ten behoeve van andere “derden” niet geoorloofd zijn.

Met betrekking tot het onderzoeksprotocol wordt gewenst geacht dat minimaal wordt geregeld dat:

1. het bestuur van de rekenkamer degene die onderwerp is van onderzoek schriftelijk op de hoogte stelt van haar voorlopige onderzoekresultaten en degene in de gelegenheid stelt daarop binnen een door de rekenkamer te bepalen (redelijke) termijn mondeling of schriftelijk te reageren.
2. na ontvangst van eventuele reacties het bestuur van de rekenkamer haar onderzoek afsluit en een rapport opstelt, waarin zij de resultaten van haar onderzoek weergeeft. Dit rapport wordt aan degene die onderwerp is van onderzoek toegezonden.

Artikel 14

De openbaarheid van de rapportages van de rekenkamer vloeit voort uit het bepaalde in artikel 186, lid 5 van de Provinciewet.

Artikel 15

De verplichting tot verslaglegging, het uiterlijke tijdstip waarop, alsmede de openbaarheid daarvan vloeit voort uit het bepaalde in artikel 186 van de Provinciewet.

Artikel 17

Tot de regeling kunnen vooralsnog uitsluitend andere provincies toetreden. Alle deelnemers dienen daarmee in te stemmen.

In geval van uittreding voorziet de regeling in een bindende geschillencommissie bij het niet bereiken van overeenstemming over de uittredingsvoorwaarden.

Artikel 18

Wijziging van de regeling is slechts mogelijk bij unanimitéit

Artikel 19

Ook in geval van opheffing vereist de regeling een unanieme besluit. Bij ontbreken daarvan kan door afzonderlijke deelnemers gebruik worden gemaakt van de uittredingsmogelijkheid van artikel 17.

Een liquidatieplan in geval van opheffing is een vereiste op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikelen 20, 21 en 22

Deze artikelen spreken voor zich.

//